

ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ

ΤΡΑΠΕΖΑ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΔΣΑ

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΠΟΦΑΣΗΣ

Δικαστήριο: **ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΕΦΕΤΕΙΟ ΤΡΙΜΕΛΕΣ**

Τόπος: **ΑΘΗΝΑ**

Αριθ. Απόφασης: **4542**

Ετος: **1998**

Κείμενο Απόφασης

ΤΟ

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΕΦΕΤΕΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

Τμήμα ΣΤ', Τριμελές

Αποτελούμενο από τους: 'γι Βασιλάκο, Πρόεδρο Εφετών Δ.Δ., Χριστίνα Μισούλη και Βασιλική Παπαγγέλου - Εισηγήτρια, Εφέτες Διοικητικών Δικαστηρίων και τη γραμματέα Ευτυχία Καλλιαμπέτσου, δικαστική υπάλληλο,

συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του στις 10 Ιουνίου 1998, για να δικάσει την από 31 Οκτωβρίου 1995 (αριθ. καταχ. ΑΒΕΜ 1963/15.11.1995) έφεση

Το Δικαστήριο,

μελέτησε τη δικογραφία και

σκέφτηκε σύμφωνα με το νόμο.

Με την κρινόμενη έφεση του Ελληνικού Δημοσίου, εκπροσωπούμενου από τον Υπουργό Οικονομικών, επιδιώκεται να εξαφανιστεί η 11.661/1995 απόφαση του Τριμελούς Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών. Με την απόφαση αυτή έγινε εν μέρει δεκτή αγωγή που ασκήθηκε από την ήδη εφεσίβλητη αλλοδαπή ασφαλιστική εταιρεία, με την οποία το ήδη εκκαλούν υποχρεώθηκε να της καταβάλει το ποσό των δρχ. 3.406.875, νομιμοτόκως από την επίδοση της αγωγής μέχρι την εξόφληση, το οποίο αυτή κατέβαλε στην ασφαλισμένη σ' αυτήν εταιρεία Αθηναϊκή ΑΕΒΕ", σε εκτέλεση ασφαλιστικής συμβάσεως, λόγω ζημίας την οποία η εν λόγω εταιρεία υπέστη από παράνομη παράλειψη των οργάνων του Δημοσίου και συγκεκριμένα των αστυνομικών οργάνων προς λήψη των απαιτούμενων για την προστασία της ιδιοκτησίας των πολιτών μέτρων προς αποτροπή των ζημιών που προκλήθηκαν στο ξενοδοχείο GRAND HOTEL της εν λόγω ΑΕΒΕ κατά τις ταραχές που σημειώθηκαν στις 17.11.1989 κατά την επέτειο εξέγερσης του Πολυτεχνείου.

Από τις διατάξεις των άρθρων 7 του π.δ/τος 341/1978 (φ. 71), που εφαρμόζεται στις διαφορές από αστική ευθύνη του Δημοσίου δυνάμει του άρθρου 4 του ν. 1406/1983 και 5 παρ. 1 του π.δ/τος 458/1985 που εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση του ανωτέρω ν. 1406/1983 συνάγεται ότι διάδικος εναγόμενος ενώπιον των Διοικητικών Δικαστηρίων επί διαφορών από αγωγές αποζημιώσεως που θεμελιώνονται στο άρθρο 105 του Εισ.ΝΑΚ είναι αυτό τούτο το Ελληνικό Δημόσιο, εκπροσωπούμενο από τον αρμόδιο κατ' ύλην υπουργό(η παρ. 28 του άρθρου 19 του ν. 2386/1996 προβλέπει ότι οι διατάξεις των άρθρων 1 και 5 του Καν. Διατάγματος της 26ης Ιουνίου/10ης Ιουλίου 1944 "περί Κώδικος των νόμων περί δικών του Δημοσίου", όπως τροποποιήθηκαν, εφαρμόζονται και επί των δικαστικών διαφορών του Δημοσίου, των υπαγομένων στη δικαιοδοσία των διοικητικών δικαστηρίων, εξαιρέσει των υποθέσεων της ακυρωτικής διαδικασίας ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας και του Διοικητικού Εφετείου, στις οποίες διάδικος είναι ο αρμόδιος κατά περίπτωση υπουργός, η διάταξη όμως αυτή (όπως συνάγεται και από την εισηγητική επ' αυτής έκθεση) εφαρμόζεται επί των συζητούμενων μετά την έναρξη της ισχύος της ενώπιον των διοικητικών δικαστηρίων υποθέσεων, πλην των υποθέσεων της ακυρωτικής διαδικασίας (πρβλ. Σ.τ.Ε. 3306/1997 κ.α.). Περαιτέρω, το Ελληνικό Δημόσιο, όταν διατέλεσε διάδικος πρωτοδίκως κατά την εκδίκαση αγωγών αποζημιώσεως μπορεί, αν έχει ηττηθεί κ.λ.π., να ασκήσει έφεση και να εκπροσωπηθεί από τον Υπουργό που το εκπροσώπησε πρωτοδίκως, έστω και αν αυτός

δεν είναι αρμόδιος, το ζήτημα δε το συνδεόμενο με τη νομιμότητα της εκπροσωπήσεώς του δεν εξετάζεται αυτεπαγγέλτως από το εφετείο (Σ.τ.Ε. 4517/1997 κ.α.).

Με την κρινόμενη έφεση προβάλλεται ο λόγος ότι έσφαλε η εκκαλούμενη απόφαση και πρέπει να εξαφανιστεί, αφού στην ανοιγείσα πρωτοδίκως δίκη το Δημόσιο εκπροσωπήθηκε από αναρμόδιο Υπουργό, δηλαδή τον Υπουργό Οικονομικών αντί του Υπουργού Δημόσιας Τάξεως. ο λόγος όμως αυτός, συνεπαγόμενος την απόρριψη της εφέσεως ως ενεργητικώς ανομιμοποίησης προβάλλεται άνευ εννόμου συμφέροντος και, ως εκ τούτου, είναι απορριπτός.

Στο άρθρο 105 του Εισ. ΝΑΚ ορίζεται, μεταξύ άλλων, ότι "Για παράνομες πράξεις ή παραλείψεις των οργάνων του δημοσίου κατά την άσκηση της δημόσιας εξουσίας που τους έχει ανατεθεί, το Δημόσιο ενέχεται σε αποζημίωση, εκτός αν η πράξη ή παράλειψη έγινε κατά παράβαση διάταξης που υπάρχει για χάρη του γενικού συμφέροντος". Κατά την έννοια της διατάξεως αυτής, αγωγή αποζημιώσεως κατά του Δημοσίου για παράνομες πράξεις ή παραλείψεις των οργάνων του, υπαγόμενη, ήδη, μετά το ν. 1406/1983, στη δικαιοδοσία των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων, παρέχεται, βάσει αυτής στις περιπτώσεις ευθύνης του Δημοσίου όχι μόνο από εκτελεστές διοικητικές πράξεις των οργάνων του ή παραλείψεις προς έκδοση τέτοιων πράξεων, αλλά και από υλικές ενέργειες που τελέσθηκαν σε συνάρτηση προς την οργάνωση και λειτουργία της δημόσιας υπηρεσίας ή εξαιτίας τους και δεν συνδέονται με την ιδιωτική διαχείριση της περιουσίας του Δημοσίου ούτε οφείλονται σε προσωπικό πταίσμα οργάνου που ενήργησε εκτός του κύκλου των υπηρεσιακών του καθηκόντων (Σ.τ.Ε. 3308/1996). Εξάλλου, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 4 (παρ. 1 και 3) του Οργανισμού του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης (ν. 1481/1984) η αστυνομική αρχή έχει ως ειδικότερη αποστολή να εξασφαλίζει τη δημόσια ειρήνη και ευταξία και την απρόσκοπτη κοινωνική διαβίωση των πολιτών, μεταξύ δε των καθηκόντων της περιλαμβάνεται και η προστασία των ατομικών ελευθεριών που αναγνωρίζονται και προστατεύονται από το Σύνταγμα και στις οποίες περιλαμβάνεται και το δικαίωμα της ιδιοκτησίας. Από τις διατάξεις αυτές σαφώς προκύπτει ότι οι αστυνομικές αρχές, οι οποίες έχουν ως καθήκον τη διαφύλαξη της κοινωνικής γαλήνης και ηρεμίας και την προστασία των πολιτών και των δικαιωμάτων τους, οφείλουν να λαμβάνουν τα αναγκαία και αποτελεσματικά μέτρα ώστε να εξασφαλίζεται η εκπλήρωση της αποστολής τους. Η προαναφερόμενη διάταξη του άρθρου 4 του ν. 1481/1984, παράλληλα προς το γενικό συμφέρον αποβλέπει και στην προστασία των συμφερόντων των καθέκαστα ατόμων, και επομένως παρέχεται σ' εκείνους που ζημιώνονται από την παράλειψη από τα όργανα της Αστυνομίας εκτελέσεως των επιβαλλόμενων σ' αυτά καθηκόντων δικαίωμα αποζημιώσεως κατά του Δημοσίου βάσει του άρθρου 105 ΕισΝΑΚ, εφόσον, νοείται εν πρόκειται περί ασυνήθων περιπτώσεων κειμένων υπεράνω των δυνατοτήτων της αστυνομικής ικανότητας και αναγομένων κατά τον τρόπο αυτό στην έννοια της ανωτέρας βίας, εφόσον, στην τελευταία αυτή περίπτωση, τα αστυνομικά όργανα, πράττοντας παν δυνατόν, δεν μπόρεσαν να προλάβουν τις ζημιές των ιδιωτών από τις αιτίες αυτές (σχετικές Α.Π. 1616/1981, ΕΕΝ 49, 861, 106/1969, ΝοΒ 17, 877).

Στην προκείμενη περίπτωση, από τα έγγραφα στοιχεία που προσκομίστηκαν πρωτοδίκως προέκυψαν τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Μεταξύ της εφεσίβλητης αλλοδαπής ασφαλιστικής εταιρείας και της εταιρείας με την επωνυμία "ΑΘΗΝΑΪΚΗ ΑΕΒΕ" καταρτίστηκε σύμβαση ασφαλίσεως με την οποία η πρώτη ανέλαβε την ασφαλιστική κάλυψη για τη χρονική περίοδο από 1.4.1989 έως 1.4.1990 ολόκληρης της οικοδομής που βρίσκεται στη γωνία των οδών Π. και Β. 10, η οποία χρησιμοποιείται ως ξενοδοχείο με το διακριτικό τίτλο GRAND HOTEL. Η ασφαλιστική κάλυψη, μεταξύ άλλων, περιελάμβανε και ζημιές προερχόμενες από πυρκαϊά εξαιτίας πολιτικών ταραχών, οχλαγωγικών και απεργιών(ταυτόχρονα καταρτίστηκε σύμβαση ασφαλίσεως που αποσκοπούσε στην ασφαλιστική κάλυψη του εξοπλισμού του ξενοδοχείου και των πραγμάτων των ενοίκων επίσης για το χρονικό διάστημα 1.4.1989 έως 1.5.1990, μεταξύ των άλλων, και για την ίδια αιτία. Στις 17.11.1989 στα πλαίσια του εορτασμού της επετείου του Πολυτεχνείου οργανώθηκε και πραγματοποιήθηκε πορεία προς την Αμερικανική Πρεσβεία, η οποία ξεκίνησε περί την 17.30 ώρα ομαλά. Περί τη 18.10 ώρα, μία ομάδα διαδηλωτών αποκόπηκε από τον όγκο της πορείας και άρχισε να ρίχνει βόμβες μολότωφ και άλλα αντικείμενα στις προθήκες καταστημάτων, ξενοδοχείων, τραπεζών και να προβαίνει σε εμπρησμό οχημάτων κ.λ.π. Μεταξύ των ζημιών που προκλήθηκαν από τις προαναφερόμενες ενέργειες περιλαμβάνονται και εκείνες που προκλήθηκαν στο κτίριο που στεγάζεται το ξενοδοχείο "GRAND HOTEL", ιδιοκτησίας, όπως προαναφέρθηκε, της ασφαλισμένης εταιρείας "ΑΘΗΝΑΪΚΗ Α.Ε.Ξ.Ε.". Ειδικότερα, σύμφωνα με το με χρονολογία 17.11.1989 έγγραφο του ανακριτικού γραφείου της Υποδιοικήσεως της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας Αθηνών το ως άνω ακίνητο συνεπεία της πυρκαϊάς που εκδηλώθηκε από ρίψη βομβών (μολότωφ) από άγνωστα άτομα που συμμετείχαν στην πορεία υπέστη τις ακόλουθες υλικές ζημιές: Γενική ρύπανση η εξωτερική διακόσμηση όλων των ορόφων. Έσπασαν τα κρύσταλλα της βιτρίνας του(κάηκε μία τέντα της εισόδου(υπέστη υλικές ζημιές από τα νερά η λινόθήκη του 2ου υπογείου(υπέστη γενική ρύπανση όλος ο εσωτερικός χώρος των δέκα (10) ορόφων του.

Με αγωγή που απηύθυνε ενώπιον του Τριμελούς Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών, η ήδη εφεσίβλητη ασφαλιστική εταιρεία, επικαλούμενη την υποκατάστασή της, κατ' άρθρο 210 του Ε.Ν. στα δικαιώματα της ασφαλισμένης εταιρείας "ΑΘΗΝΑΪΚΗ ΑΕΞΕ", ζήτησε να υποχρεωθεί το Ελληνικό Δημόσιο να της

καταβάλλει το ποσό των 6.914.516 δρχ. συνολικά, αναλυόμενο ως ακολούθως: α) Υλικές ζημιές οικοδομής: 6.227.250 δρχ., β) Υλικές ζημιές περιεχομένου της 585.000 δρχ. γ) απώλεια προσόδου από ακύρωση κρατήσεων 102.226 δρχ.(προς τούτο, επικαλέστηκε ότι τα αστυνομικά όργανα παρανόμως παρέλειψαν να λάβουν τα κατάλληλα μέτρα για την προστασία της περιουσίας της ασφαλισμένης εταιρείας κατά τη διάρκεια της πορείας, παρότι ήταν γνωστό στην Ελληνική Αστυνομία ότι, κατά τον εορτασμό της επετείου αυτής από το 1974 και μετά, επαναλαμβάνονται τέτοια γεγονότα από αναρχικές, περιθωριακές και άλλες τέτοιες ομάδες διαδηλωτών στην περιοχή και ότι κατά την έναρξη των καταστροφικών ενεργειών δεν υπήρχε αστυνομική δύναμη στους χώρους που αυτές εξελίχθηκαν και ότι δυνάμεις των "ΜΑΤ" έφθασαν μετά τη συντέλεση των καταστροφών.

Σύμφωνα με τη μαρτυρική κατάθεση του εξετασθέντος πρωτοδίκως ως μάρτυρα - και μάλιστα αυτόπτη κατά την ημέρα των γεγονότων Αθανασίου Κωναλή, ξενοδοχοϋπαλλήλου στο συγκεκριμένο ξενοδοχείο, δεν υπήρχε καθόλου αστυνομική δύναμη στο σημείο εκείνο όταν άρχισαν να εξελίσσονται τα γεγονότα, αλλά οι πρώτες αστυνομικές δυνάμεις άρχισαν να καταφθάνουν μετά από 1 1(ώρα περίπου και συγκεκριμένα γύρω στις 6.30 μ.μ. Εξάλλου, και σε σχετικό 10.556/18.11.1989 δελτίο πληροφοριών της Υποδιευθύνσεως Ασφαλείας Αττικής αναφέρεται απλώς ότι οι Αστυνομικές δυνάμεις είχαν τοποθετηθεί σε καίρια σημεία κατά μήκος της διαδρομής των πορευθέντων με αποκλειστικό σκοπό την ασφαλή πραγματοποίηση της πορείας και την αποφυγή εκτρόπων και επεισοδίων..... Οι Αστυνομικές Δυνάμεις επενέβησαν έγκαιρα για τον περιορισμό των φθορών και την αποφυγή επέκτασης των επεισοδίων με ήπια μέσα και αποκατέστησαν την τάξη τις μεταμεσονύχτιες ώρες". Με δεδομένα τα προαναφερόμενα πραγματικά περιστατικά και λαμβανομένων επιπροσθέτως υπόψη: α) της επαναλήψεως παρόμοιων επεισοδίων καταστροφής ιδιοκτησιών σε ανάλογες περιπτώσεις εορτασμού της επετείου του Πολυτεχνείου από το έτος 1974 και β) του γεγονότος ότι η αποτροπή των επεισοδίων αυτών δεν υπερέβαινε τις δυνατότητες της αστυνομικής δύναμης, ενόψει της έκτασης και ένστασής τους, στοιχειοθετείται παράλειψη των οφειλομένων ενεργειών της Αστυνομίας προς πρόληψη των διαρπαγών και καταστροφών και, κατά συνέπεια, θεμελιώνεται ευθύνη του Δημοσίου προς αποκατάσταση της ζημίας της περιουσίας που υπέστησαν οι πολίτες, μεταξύ των οποίων και η "ΑΘΗΝΑΪΚΗ ΑΕΞΕ". Εφόσον δε οι ενέργειες αυτές κατατείνουν στην προστασία των προσώπων και περιουσιών των πολιτών από κάθε απειλούμενη βλάβη η καταστροφή δεν εναπόκειται στη διακριτική ευχέρεια των αστυνομικών οργάνων, αλλ' εντάσσονται σε πλαίσια δέσμιας υποχρεώσεως αυτών. Έτσι κρίνοντας και το Δικαστήριο που δίκασε πρωτοδίκως ορθά ερμήνευσε και εφάρμοσε το νόμο που διέπει την επίδικη σχέση, είναι δε απορριπτέος ως αβάσιμος ο αντίθετος λόγος εφέσεως.

Τέλος, καθόσον αφορά το ύψος της ανορθωτέας ζημίας, το Δικαστήριο συνεκτιμώντας ελεύθερα το περιεχόμενο της με χρονολογία 7.3.1990 εκθέσεως πραγματογνωμοσύνης της εμπειρογνώμονος Ο.Ε. "Π. ΚΑΙ ΣΙΑ" και τη μαρτυρία του εξετασθέντος πρωτοδίκως ως μάρτυρα Ι. Γ., πραγματογνώμονα, που στην πραγματικότητα επιβεβαιώνει το περιεχόμενο της προαναφερόμενης εκθέσεως και δεδομένου ότι πρωτοδίκως δεν προσκομίστηκαν λοιπά έγγραφα στοιχεία αποδεικτικά του ύψους της ζημίας (όπως τιμολόγια κ.λ.π.), κρίνει ότι οι ζημιές από εκείνες που πρέπει να αποκατασταθούν ανέρχονται στα ποσά που αναφέρονται στην έκθεση πραγματογνωμοσύνης και συγκεκριμένα: α) Χρωματισμός προσώπων, εσωτερικών χώρων και εντοιχισμένων ντουλαπιών δρχ. 1.950.000, 75.000 και 70.000, αντίστοιχα, β) Επιχρίσματα δρχ. 435.000, γ) Μάρμαρα, τρίψιμο μαυρισμένων και καθαρισμός ελαφρώς μαυρισμένων δρχ. 424.000 και 38.500, αντίστοιχα, δ) Τεμάχια κρυστάλλων δρχ. 270.000, ε) Καθαρισμός τοίχων δωματίων και κοινοχρήστων χώρων (βαφή, ταπετσαρίες δαπέδων, υαλοπίνακες, μπαλκόνια) δρχ. 500.000 και συνολικά δρχ. 3.762.500(από το σύνολο των ζημιών αυτών το εκκαλούν Ελληνικό Δημόσιο υποχρεούται να καταβάλει στην εφεσίβλητη το μέρος εκείνο το οποίο αυτή ώφειλε να αποκαταστήσει σύμφωνα με το ασφαλιστήριο συμβόλαιο, δηλαδή ποσό δρχ. 2.821.875 (3.762.500 X 150.000.000/200.000.000). Ακόμη, στην εφεσίβλητη πρέπει να καταβληθεί το σύνολο των ζημιών του περιεχομένου του ξενοδοχείου, δηλαδή δρχ. 585.000. Επομένως, το καταβλητέο στην εφεσίβλητη ποσό ανέρχεται σε 3.406.875 δρχ. (δηλαδή 2.821.875 + 585.000), όπως κατ' ορθή εκτίμηση των αποδεικτικών μέσων έκρινε το Δικαστήριο που δίκασε πρωτοδίκως, είναι δε απορριπτέος ως αβάσιμος ο αντίθετος λόγος εφέσεως.

Σύμφωνα με τ' ανωτέρω, η κρινόμενη έφεση πρέπει να απορριφθεί και να συμψηφιστεί η δικαστική δαπάνη μεταξύ των διαδίκων (άρθρα 64, 82 παρ. 3 π.δ/τος 341/78 και 4 ν. 1406/83).

ΜΕ ΤΙΣ ΣΚΕΨΕΙΣ ΑΥΤΕΣ

Απορρίπτει την έφεση.

Συμψηφίζει τη δικαστική δαπάνη μεταξύ των διαδίκων.

Κρίθηκε και αποφασίστηκε στην Αθήνα στις 7 Οκτωβρίου 1998 και δημοσιεύτηκε στην ίδια πόλη σε έκτακτη δημόσια συνεδρίαση στο ακροατήριο του Δικαστηρίου στις 30 Οκτωβρίου 1998.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ Η ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ

ΑΓΙΣ ΒΑΣΙΛΑΚΟΣ ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΠΑΠΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΥ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΕΥΤΥΧΙΑ ΚΑΛΛΙΑΜΠΕΤΣΟΥ

Π.Δ.

Έγινε διόρθωση

ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΙΣ

Δημοσίευση: ΤΡΑΠΕΖΑ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΔΣΑ
